

Kính thưa Thầy và các Thầy Cô!

Chúng con xin phép chia sẻ một số nội dung chính mà chúng con ghi chép trong bài Thầy Vọng Tây giảng từ 4h50' đến 6h00' sáng Chủ nhật ngày 24/04/2022

CHIA SẺ NỘI DUNG HỌC TẬP

ĐỀ TÀI 864

ĐỜI SỐNG CÓ KHỔ HƠN CHỈ CẦN GIÁC NGỘ THÌ ĐƯỢC AN VUI

Chúng ta thấy nhiều người họ khổ là vì họ không hiểu vì sao họ khổ, còn chúng ta hiểu thấu được tất cả đều có nguyên nhân của nó. Ta hiểu thấu được cuộc đời này Sinh – Lão – Bệnh – Tử là chắc thật. Cho dù là phàm phu hay Thánh Nhân thì cũng không vượt ngoài định luật này. Chúng ta đến thế gian này, mang thân tứ đại thì vẫn phải trải qua Sinh – Lão – Bệnh – Tử. Còn bốn khổ phía sau là chúng sanh phàm tình: Ái biệt ly khổ, cầu bất đắc khổ, oán tắng hội khổ, ngũ âm xí thanh khổ. Nếu chúng ta biết rõ nguyên nhân thì chúng ta không cảm thấy quá khổ. Sinh ra rồi, già nua thì đã già rồi, mang thân tứ đại thì trái gió trở trời nhất định cơ thể cũng theo đó mà bệnh, rồi đến lúc chết thì đã đến lúc phải chết rồi. Ta hiểu rõ thì cái khổ đó cũng có nhưng không phải là quá khổ. Như vừa rồi ở Hà Nội có một người có vợ bị bệnh chết, thì người chồng cũng liền tự tử đi theo. Đó là ái biệt ly khổ.

Cho nên trong lời tựa của bài học, Hòa Thượng nói: “**Cuộc sống cho dù có khổ hơn, chỉ cần giác ngộ thì sẽ hết**”, vậy thì chúng ta học Phật chính là học giác ngộ. Ta có sự nhận biết một cách sáng suốt, đúng đắn, chứ không phải như thế gian, họ cũng có nhận biết nhưng nhận biết sai. Bấy lâu nay họ cho rằng cách thấy, cách biết của mình là đúng, nhưng đến khi biết sai rồi thì không thể cứu vãn. Thí dụ như giáo dục, nhiều Cha Mẹ cứ cho con học trường Tây, học đủ thứ đàn ca sáo nhị. Nhưng đến khi đứa trẻ lớn rồi thì nhận ra nó không phải là con của mình thì lúc đó hối hận cũng không còn kịp.

Hôm qua, chúng ta có buổi hội thảo ở trong Vinh, chúng ta nghe chia sẻ của một phụ huynh cũng là một giáo viên cấp 3 là: “*Tôi thấy rất cảm động, nếu tôi đến trường cấp 1, trường cấp 2 hay trường cấp 3 tôi cũng chia sẻ với học sinh ở đó!*”. Giáo dục chuẩn mực cho trẻ nhỏ là một chuyện thiên kinh địa nghĩa, là đạo lý hiển nhiên vậy mà một thầy giáo cấp ba cũng mấy mươi năm trong nghề rồi đến bây giờ mới nhận ra. Chúng ta thấy tưởng chừng như rất dễ hiểu, tưởng chừng như rất dễ nhận ra nhưng con người ta có thể cả một cuộc đời nhầm lẫn không nhận ra.

Vừa rồi là chúng ta nói về những mảng trong đời sống như: giáo dục, kinh tế, văn hoá, xã hội. Còn nói về triết lý nhà Phật, nói về ta từ đâu đến rồi ta đến đây rồi thì ta đi về đâu thì người xưa nói: “**Mơ mơ hồ hồ đến rồi cũng sẽ mơ mơ hồ hồ mà ra đi**”, đến một cách không chủ động rồi ra đi cũng hoàn toàn không chủ động. Vậy thì kiếp sống như vậy quá đáng thương. Nhà Phật gọi là: “**Kẻ đáng thương!**”. Nhưng nếu ai gọi mình là kẻ đáng thương thì mình sẽ phòng mang trọn mắt, sẽ không vui. Nhưng thật sự chúng ta mơ mơ hồ hồ mà đến rồi đây cũng sẽ mơ mơ hồ hồ mà ra đi.

Đó là nói về kiếp nhân sanh, còn trong cuộc đời của chúng ta cũng có rất nhiều thứ chúng ta mơ mơ hồ hồ. Như Thầy Thái nói: “*Có ai lập gia đình mà học qua một tuần lễ về cách làm vợ không?*”. Không có ai trả lời. Thầy hỏi tiếp: “*Có ai học qua một tuần lễ về cách làm mẹ không?*”. Cũng không có ai trả lời. Vậy thì mơ mơ hồ hồ mà kết hôn rồi mơ mơ hồ hồ

mà làm mẹ. Chúng ta nhận ra nhiều góc trong cuộc sống chúng ta là kẻ mơ hồ. Nếu nói chúng ta là kẻ mơ hồ toàn tập thì đau xót quá nhưng nếu như chúng ta không được tiếp nhận giáo huấn của Thánh Hiền, của Phật Bồ Tát thì chúng ta thật sự là kẻ mơ hồ toàn tập. Mà nếu tiếp nhận giáo dục rồi mà không nghe lời, không thật làm thì cũng vẫn là kẻ mơ hồ, chứ không phải cứ tiếp nhận là trở nên sáng suốt.

Đề “**giác ngộ**” không dễ, muốn giác ngộ được thì phải thật nghe lời và thật làm theo giáo huấn của Thánh Hiền, của người xưa và của Phật Bồ Tát. Hay ở trong nhà thì nghe lời giáo huấn của Cha Mẹ, ở trường học thì nghe lời giáo huấn của Thầy Cô, ở cơ quan thì nghe lời giáo huấn của lãnh đạo, là một công dân thì nghe lời của lãnh đạo quốc gia. Chúng ta cứ nghe lời và thật làm từ những cái nhỏ đến cái lớn, vậy thì chúng ta làm sao mà sai được. Có Cha Mẹ nào muốn con mình sai không? Thầy Cô nào muốn học trò của mình sai không? Lãnh đạo cơ quan nào muốn nhân viên mình bệ rạc không? Hay lãnh đạo quốc gia nào có muốn công dân mình là dở không hay là muốn công dân của mình hạnh phúc. Vậy thì nghe lời thật làm là chuẩn xác. Phật Bồ Tát có muốn chúng sanh bị sai lầm không? Không bao giờ muốn chúng sanh sai lầm. Thánh Hiền nhân có lừa gạt mọi người không? Không bao giờ lừa gạt mọi người. Cho nên nghe lời thật làm thì mới có thể thật giác ngộ.

Hòa Thượng kể câu chuyện: **“Khi tôi ở Úc, có một Giáo sư hỏi Ngài: “Pháp sư ơi, Ngài nói mọi người đều là người tốt vậy những kẻ sát nhân, những người giết người hàng loạt cũng là người tốt sao?” Thì tôi nói với ông là: “Nhân tính vốn thiện, vậy thì họ làm sao không phải là người tốt. Những hôn quân, những bạo chúa là vì họ không được tiếp nhận giáo dục thiện lương nên họ làm những việc sai trái nhưng nhân tính của họ vẫn là vốn thiện. Nếu như họ được giáo dục thiện lương thì nhân tính thiện lương của họ sẽ được lưu xuất. Chẳng qua là họ không được tiếp nhận giáo dục”.**

Cho nên mỗi người có được giáo dục tốt là do có được duyên tốt. Người không có được giáo dục tốt là do không có được duyên tốt để gặp được Thầy tốt, bạn lành. Thật ra nếu chúng ta không may mắn thì ta gặp Thầy tà, bạn ác thì ta cũng sẽ ác như thường. Chúng ta may mắn gặp được Thầy tốt, bạn lành cho nên tự tánh lành của chúng ta phát khởi.

Trong bài vị Giáo sư này nêu tên của Hít-le. Hòa Thượng nói: **“Nếu từ nhỏ Hít-le được tiếp nhận giáo dục tốt, được tiếp nhận giáo huấn của Thánh Hiền thì ông ấy không trở thành người giết người hàng loạt như vậy. Vì từ nhỏ ông ấy không gặp được người tốt dạy ông ấy”.**

Người xưa nói: **“Nhân chi sơ tánh bản thiện. Tánh tương cận tập tương viễn”**, con người vốn là thuần thiện, thuần tịnh. Thuần thiện, thuần tịnh là **“tự tánh”**, còn những sự ô nhiễm chỉ là **“tập tánh”** bị nhiễm ở bên ngoài. Chúng ta thấy thanh niên ngày nay ăn chơi vô độ, bài bạc, phá làng, phá xóm thật ra đó đều là tập tánh chứ không phải là tự tánh. Tự tánh là thuần tịnh, thuần thiện cho nên người giác ngộ nhìn người là nhìn ở nơi tự tánh chứ không nhìn ở nơi tập tánh. Chúng sanh chúng ta nhìn người thì nhìn ở nơi tập tánh chứ không nhìn ở nơi tự tánh. Ta nhìn thấy người xấu là muốn bỏ đi chứ không muốn giáo dục, vì thấy quá phiền phức, quá mất thời gian. Chúng ta hoàn toàn ngược lại với Phật Bồ Tát, các Ngài không như vậy, các Ngài sẽ tìm đủ phương cách để giáo hoá họ, họ không nghe thì rời xa họ một lúc chờ khi họ quay đầu thì đến gần họ hơn.

Tôi nghe Hòa Thượng nói tôi cảm thấy hết sức an ủi: **“Bạn đừng nghĩ rằng trong cuộc đời sanh tử này bạn cô độc, bạn sinh tử một mình. Bạn không bao giờ là sinh tử một mình**

đâu. Phật Bồ Tát lúc nào cũng dõi theo bạn. Cho dù bạn có đọa vào sâu trong địa ngục thì một khi bạn giác ngộ, bạn hồi đầu thì sẽ có Phật Bồ Tát giúp bạn”.

Hiện tại họ vì tập tánh dấy khởi mạnh mẽ, tập hợp rất nhiều những cái xấu ác của thế gian cho nên trở thành người xấu. Học xấu là từ ở nơi tập tánh còn ở nơi bản tánh của ta thì hoàn toàn không xấu. Cho nên những hôn quân, bạo chúa họ làm ra quá nhiều việc xấu, đó là tập tánh chứ không phải tự tánh. Họ tạo ra nhiều việc xấu thì nhất định họ phải đọa lạc, khi đọa lạc rồi thì các Ngài cũng không bỏ rơi họ. Bồ Tát Địa Tạng ở trong địa ngục để tiếp cận chúng sanh, Ngài đã có lời phát nguyện: **“Địa ngục vị không thệ bất thành Phật, chúng sanh độ tận phương chứng Bồ Đề”**, khi nào địa ngục trống không, khi nào chúng sanh độ hết thì Ngài mới chứng quả Bồ Đề. Vậy thì Bồ Tát vĩnh viễn, mãi mãi không thể chứng quả Bồ Đề.

Có lúc ta nghe nói: **“Chúng ta phụ lòng Bồ Tát!”** mình phụ lòng Bồ Tát thì mình nghĩ: **“Tôi có làm gì đâu mà tôi phụ lòng?”**. Nếu mình mãi làm chúng sanh tội lỗi thì Bồ Tát Địa Tạng không thể thành Phật, vậy thì có phụ lòng không? Phân tích chỗ này ra thì mình sẽ càng thấy chạnh lòng hơn. Ai nói mình là người vong ơn bội nghĩa thì mình sẽ không đồng ý nhưng mình thử nghĩ xem, như Hòa Thượng nói: **“Bạn chậm một ngày giác ngộ thì chúng sanh thêm một ngày đau khổ”**, mình chậm một ngày giác ngộ thì Bồ Tát Địa Tạng sẽ chậm thêm một ngày thành Phật. Lúc nào mình cũng cảm thấy mình vô can hết, nhưng xét cho cùng mình có vô can đâu, mình liên quan hết tất cả.

Hòa Thượng nói: **“Trong địa ngục thì ai độ họ? Bồ Tát Địa Tạng sẽ độ họ. Lúc nào mà họ khổ đau quá, họ chân thật giác ngộ, nhận ra sai lầm rồi thì họ liền rời khỏi địa ngục. Cho nên thời gian ở trong địa ngục tuy là rất dài nhưng cũng không cố định chỉ cần mình nhận sai thì địa ngục sẽ mất đi. Chỉ cần mình nhận sai, khởi lên một ý niệm rằng: “Ồ sao ngày trước mình nhận ra nhiều sai lầm như vậy!”. Chỉ cần một ý niệm nhận sai khởi lên thì địa ngục không còn”**. Rõ ràng là do ý niệm của chúng ta mà thôi. Một người nào mình ghét cay, ghét đắng, ghét đến nỗi suốt cuộc đời này không muốn nhìn mặt người đó, nhưng một khi mình khởi lên tha thứ thì tự nhiên mọi thứ bình thường. Vậy thì tâm thù ghét, tâm sân hận của chúng ta không còn nữa. Tuy rằng chúng ta ở trong địa ngục nhưng chỉ cần một niệm khởi lên: **“Mình đã sai, mình quá sai rồi!”**, thì tự nhiên địa ngục không còn nữa.

Câu chuyện Hòa Thượng đã kể trong lúc giảng Cảm Ứng Thiên, Hoà Thượng có nhắc đến ông Trương Thái Viên. Ông là người nhân gian nhưng ông được mời đến địa ngục âm phủ làm phán quan. Trong lúc ngủ ông đi vào địa ngục, nhìn sổ sách ông thấy những hình phạt này quá nặng, nhất là những tội nhân phải ôm cột đồng cháy đỏ, những tội nhân phải nằm lên giường sắt cháy đỏ, giường sắt, cột đồng cháy phừng lên thôi là tan thành tro bụi. Nhưng tội nhân lúc đó không nghĩ mình đang ôm cột đồng, đang nằm giường sắt.

Như chúng ta thường thấy con thiêu thân khi thấy ánh đèn thì nó lao thẳng vào. Ở quê đốt đèn dầu chỉ cần vài ngày thì trong hòng đèn sẽ đầy con thiêu thân bay vào. Nếu không đổ con thiêu thân ra thì có thể làm ngọn lửa bùng lên dẫn đến cháy nhà. Con thiêu thân thấy lửa nhưng vẫn nhảy vào lửa. Cho nên tội nhân lúc đó thấy cột đồng nhưng không nhìn thấy cột đồng mà nghĩ mình đang ôm bạch mã hoàng tử, thiên kim tiểu thư. Tại vì ý niệm ác của họ mà hình thành.

Ông Trương Thái Viên thấy hình phạt nặng quá thì ông nói với phán quan chủ quản: **“Ngài bỏ hình phạt nặng nề này thì công đức lớn lắm!”**. Vị phán quan chủ quản nói: **“Thôi được rồi ông hãy đi xem địa ngục đó đi!”**. Thì tiểu quỷ dẫn ông đi xem, khi đến cửa thì hai tiểu

quý đã run chân chỉ: “*Đây là địa ngục cột đồng, giường sắt*”. Khi ông đi tới mở cửa, nhìn vào thì thấy ở đó mát mẻ như bình thường, không có cột đồng cũng không có giường sắt. Lúc đó ông mới hiểu: “*Thì ra cột đồng và giường sắt do ý niệm của con người hình thành*”. Cũng như một người đang yêu thì thấy Hồ Tây rất đẹp, còn người thất tình thì thấy cảnh ở Hồ Tây không đẹp chút nào! Ông hiểu rằng nghiệp cảnh là do chúng sanh tự chiêu cảm đến.

Chúng ta thấy những người có đời sống thanh đạm, trải qua những ngày tháng thảnh thơi lặng. Họ không tranh danh, không đoạt lợi, không chuộng lối sống quyền quý cao sang. Nhưng cũng có những người hoàn toàn khác, họ tranh danh đoạt lợi, chọn một đời sống cao sang. Có những minh tinh màn bạc họ lên ngôi trên ghế chủ khảo hạng nhất, ghế đó cao hơn, đẹp hơn những ghế chủ khảo khác thì khuôn mặt của họ dương dương tự đắc. Nhưng nếu ngài mai có người nói họ ngồi xuống ghế bên dưới để ghế chủ khảo cho người khác ngồi thì khuôn mặt của họ sẽ khó coi ngay.

Trong Kinh Phật nói: “*Nhất thiết duy tâm tạo*”, câu này rất hay. Chúng ta hãy thường quán chiếu sẽ thấy tất cả đều do tâm mình tạo ra. Mình phải thật là mình. Năng lực, trí tuệ, lòng chân thành của mình nằm ở chỗ nào? Và mình phải sử dụng năng lực, trí tuệ, lòng chân thành mình ở mức cao nhất là được rồi. Chứ ko phải như người thế gian sống một đời vì danh, vì lợi, ảo danh, ảo vọng, ảo lợi, tất cả cái gì cũng ảo để rồi quá khổ. Chính cái ảo đó là không giác ngộ chứ người giác ngộ rồi thì không có ảo.

Trong bài Hòa Thượng nói: “*Nếu như họ cá tánh, quật cường, chết cũng không nhận sai vậy thì thời gian ở trong địa ngục sẽ dài. Nhưng đến hôm nào mà họ hối cải thì tính đức liền hiện tiền thì tướng địa ngục liền mất, họ liền sẽ rời khỏi.*” Hòa Thượng trả lời câu hỏi của ông Giáo sư: “*Cảnh địa ngục không còn nhưng những cái nợ mà ta đã vay. Nợ mà ta đã vay thì nợ tiền phải trả bằng tiền, nợ tình phải trả bằng tình, nợ mạng phải trả bằng mạng*”. Như pháp luật thế gian chúng ta thấy, giết người thì xét tùy theo tình tiết nhưng cố sát thì phải đền mạng.

Hòa Thượng nhắc: “*Cho nên người ở thế gian muốn chiếm một chút tiện nghi của người nhưng thật ra không thể chiếm được. Vì sao vậy? Vì bạn tưởng rằng bạn chiếm được trong hiện tại nhưng rồi đây đời sau bạn cũng phải trả. Cho nên người ta có chiếm tiện nghi của mình thì mình cũng không bị thiệt thòi, lỗ lã. Chúng ta hiểu rõ được nhân quả ba đời chính là giác ngộ. Vậy thì họ lấy của mình, mình phải quán chiếu rằng biết đâu đời trước mình đã lấy của họ. Nếu mình không lấy của họ mà bây giờ họ lấy của mình thì rồi đây họ cũng sẽ phải trả, không bao giờ mất được! Ta có cái nhìn, cái thấy đó thì chính là giác ngộ cho nên đời sống có khổ hơn nữa chỉ cần giác ngộ thì sẽ an vui*”.

Mình hiểu được nhân quả thì mình sẽ thấy đâu có ai ức hiếp mình đâu. Mình không bao giờ là thiệt thòi cả. Người xưa đã nói rất rõ: “*Nhất ảm nhất trắc mạc phi tiền định*”, vậy thì tất cả những tiếp nhận ngay trong hiện tại này đều là do quá khứ chúng ta đã tạo nhân. Cho nên Hòa Thượng nói: “*Ở trong vòm trời này, không ai bị thiệt thòi cho dù là một mảy bụi, một cọng lông*”. Vậy thì ta tích cực làm những việc tốt, những việc lợi ích cho tha nhân thì chính là chúng ta đang tích công bồi đức. Đời này có thể chưa đến thì đời sau hay đời sau nữa sẽ đến. Nếu đời này đến thì gọi là “hoa báo”, nếu đời sau đến thì là “hậu báo”. Muốn có hoa báo thì ngay đời này phải tích cực mà làm thì mới có hoa báo. Điều này tôi tin tưởng rất sâu sắc lời người xưa dạy vì tôi cảm nhận được. Mọi sự mọi việc mình cảm nhận như có một sự an bài, một sự sắp xếp vậy thì đó chính là hoa báo của mình. Nếu muốn có hoa báo thì phải tích cực thật làm.

Hòa Thượng nói: “**Bạn có thể nhìn thấy rõ được nhân quả ba đời thì bạn chân thật là tâm bình khí hòa. Như Chư Phật Bồ Tát vậy, hằng thuận chúng sanh, tùy hỷ công đức. Vậy thì đời này bạn không luận là trải qua đời sống như thế nào thì bạn cũng chân thật an vui**”. Chứ ta không ngồi đó mà oán trời trách người: “Sao mình khổ đến như vậy? Sao người ta ức hiếp mình đến thế?”. Mình ngồi trách người nhưng ta có biết khoảng thời gian mà mình làm người khác khổ, mình ức hiếp người ta thì mình có biết không?

Cho nên chúng ta phải hiểu được rằng không có việc gì vô duyên vô cớ hết. Tất cả đều là nhân duyên. Cũng không có nhân duyên nào xấu cả mà tất cả đều là nhân duyên tốt. Thí dụ ta bị bệnh chúng ta mới cảm nhận được bệnh đó như thế nào. Và nhờ cái bệnh đó làm mình thức liễm lại, bớt đi dục vọng, bớt đi tham cầu. Cuộc đời này nếu mình không có bệnh khổ thì dục vọng tham cầu của mình, thì chính mình còn không chịu nổi mình, chứ chưa nói đến người khác. Mọi người tự suy nghĩ xem. Nhờ có bệnh khổ mình biết nhìn lại, mình biết thức liễm hơn những định đoạt, những bá đồ của mình. Có rất nhiều người nhờ bệnh khổ mà dẹp đi bá đồ. Còn nếu không có bệnh khổ thì mỗi ngày bá đồ sẽ lớn hơn, lớn hơn nữa.

Hòa Thượng nói: “**Thích Ca Mâu Ni Phật trải qua đời sống rất là thanh đạm: ba y một bát, giữa trưa ăn một buổi, dưới gốc cây ngủ một đêm. Ngài dưới gốc cây cũng chỉ ngủ một đêm, nếu ngủ hai đêm thì là tham. Thế mà đời sống của Thích Ca Mâu Ni Phật thì an vui không gì bằng.** Còn mình thì nhà ở 30 năm rồi vẫn chưa chán cho nên mới sinh tình chấp, mới quyen luyến không muốn rời bỏ. Thích Ca Mâu Ni Phật và tăng đoàn thời đó dưới gốc cây chỉ ngủ một đêm, đêm sau thì phải đến gốc cây khác.

Hòa Thượng nói: “**Rồi chúng ta nhìn thấy Nhan Hôi, uống nước bằng phễu, ăn cơm bằng rá trúc. Thế mà đời sống của ông an vui không gì bằng, vô tư vô cầu**”. Ngài Nhan Hôi lấy cây trúc bện thành rá, cốc nước thì cắt ống tre để làm, nếu rơi mất rá trúc hay phễu tre thì đi đan cái khác. Hôi nhỏ tôi thấy người ta bán nước mắm cũng dùng ống tre để múc nhưng bây giờ nhiều đồ nhựa quá rồi thì họ không dùng nữa. Chúng ta xem thấy Nhan Hôi, ăn cơm bằng rá, uống nước bằng phễu nhưng đời sống của ông an vui ko gì bằng, vô tư vô cầu.

Hay như Cư sĩ Bàng, nhà cửa giàu sang ông đem tài sản chất xuống thuyền, khi ra giữa sông thì đục lỗ cho thuyền chìm xuống. Còn ông thì ngày ngày đan dép cỏ để bán lấy tiền đổi gạo. Cư sĩ Bàng có nhà cửa, có tài sản nhưng bỏ hết. Người ta hỏi cư sĩ Bàng: “Sao tài sản ông không cho người khác?”. Cư sĩ Bàng nói: “Việc tốt không bằng không việc gì!”, ông làm để thị hiện cho một số người, có nhiều người làm việc tốt nhưng háo danh, họ cho rằng: “Mình bố thí nhiều, làm việc tốt nhiều lắm rồi!”. Đời sống của Cư sĩ Bàng rất tự tại, cả gia đình ông tự tại vắng sanh.

Mình thử hỏi tại sao mình không tự tại vắng sanh? Vì mình dính mắc, vướng bận quá nhiều. Bây giờ ngay chuyện ăn họ cũng rất phức tạp, phải là bát xịn, đĩa nhập khẩu. Thích Ca Mâu Ni Phật không tích chứa lại bất cứ thứ gì, ăn xong thì đồ còn dư lại thì bố thí lại cho tất cả chúng sanh như chim, sóc, kiến, chứ không để lại ngày mai. Cho nên đời sống của Ngài không vướng bận. Khổng Tử thì khen Nhan Hôi: “Nhan Hôi không muốn thay đổi niềm vui đó!”. Người ta thì nghĩ: “Sao mà Nhan Hôi khổ đến thế!”. Thật ra đều do sự định đặt của ý niệm của con người. Chúng Ta tự đưa ra tiêu chuẩn cuộc sống của mình ra, phải như thế này, phải như thế kia. Cho nên Phật nói rất hay: “**Khổ là từ ở trong mê mà ra, vui là từ ở nơi giác ngộ mà có**”. Đời sống có khổ hơn chỉ cần giác ngộ thì liền được an vui, thì liền được tự tại!

Nam Mô A Di Đà Phật

Chúng con xin tùy hỉ công đức của Thầy và tất cả các Thầy Cô!

Nội dung chúng con ghi chép lời giảng của Thầy còn lộn xộn, còn nhiều sai lầm và thiếu sót. Kính mong Thầy và các Thầy Cô lượng thứ, chỉ bảo và đóng góp ý kiến để tài liệu học tập mang lại lợi ích cho mọi người!

Chúng con chân thành cảm ơn!